

KONKURENTSIAMET

Majandus- ja Kommunikatsiooni-
ministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

10.07.2019 nr 5-5/2019-035

Eesti Infotehnoloogia ja
Telekommunikatsiooni Liit
Lõõtsa 2B
11415 Tallinn

Levikom Eesti OÜ
Pärnu mnt 139C
11317 Tallinn

Saadetud e-posti aadressidele info@mkm.ee; info@itl.ee; info@levikom.ee

Seisukoht sageduslubade andmise kohta sagedusalas 3410-3800

Konkurentsiamet alustas nn 5G konkursiga seonduvat analüüsi Levikom Eesti OÜ avaldusest tõukvalt, kuid pärast asjaoludega tutvumist on ameti lähenemine küllaltki erinev avaldaja omast. Nimelt ei jaga amet seisukohta, et kolme sagedusloa asemel oleks tulnud konkursile panna just neli luba.

Arvestades olemasolevat konkurentsi- ja raadiotehnika alast teadmist ning võimalikke stsenaariume lubadega kauplemisel, ei soovita amet käesoleval juhul 5G tehnoloogia rakendamiseks eraldatavat sagedusala neljaks jagada. See ei tähenda samas, et teede- ja taristuministri [22.01.2019 määrusega nr 5](#) tehtud otsus sagedusala kolmeks jagada on ainuõige lahendus. Nimelt kinnitab ka teiste liikmesriikide praktika, et vaidluse all olevad kolme ja nelja loa variandid pole ainsad võimalikud. Millist lahendust pidada parimaks, sõltub suuresti hinnangust sellele, milleks 5G tehnoloogiat täpsemalt kasutama hakatakse, millised ärimudelid¹ tekivad väljaspool mobiilside operaatorite tavapärasest tegevust (üleriigiline levi, üles- ja allalaadimiskiiruste kasvatamine) ja millised on tõenäolised stsenaariumid sageduslubade järelturul. Kõnealuse sagedusala (3410-3800 MHz) jagamisel tuleb arvestada järgmisi asjaolusid:

¹ Vt nt „[Study on Implications of 5G Deployment on Future Business Models](#)“, lk 20 ja 28.

- [Komisjoni rakendusotsuse](#) (preambuli p 10 ja lisa B p 3) järgi tuleks sagedusala jagada piisavalt suurteks plokkideks eelistatavalt laiusega 80-100 MHz. Mida suuremad plokid, seda suuremat andmesidekiirust on nende abil võimalik pakkuda.
- Konkursile pandavat sagedusala ei ole umbes poole ulatuses võimalik täielikult (s.t üleriigiliselt ja väljaspool siseruume) kasutusele võtta enne, kui selleks on saadud Venemaa kooskõlastus. Sagedusvahemik 3410-3600 MHz on kasutatav kohe pärast sagedusloa väljaandmist, 3600-3800 MHz aga ei ole. Millal kooskõlastuse saab, ei ole üheselt prognoositav.
- Venemaa kooskõlastust ootav sagedusala 3600-3800 MHz on tegelikkuses 10 MHz võrra suurem kui vahemik 3410-3600, kuna riik on otsustanud jätta julgeolekukaalutlustel üleminekuvahemiku.
- Sagedusload on pärast väljaandmist kaubeldavad ([direktiivi 2018/1972](#) art 51 ja [ESS § 17](#)). See tähendab, et konkursi läbi viies tuleb arvestada võimaliku järelturuga. Täpsemalt ka võimalusega, et mõni pakkuja ei kavatsengi tegelikult omandatavat luba kasutada, vaid ostab selle edasimüümiseks.
- [Direktiivi 2018/1972](#) art 124 p 2 järgi on sagedusala jagamise tähtaeg 31.12.2020.

Sagedusressursi jaotamine on tulevikku suunatud ja kaaluka majandusliku mõjuga otsus. Sagedusala osadeks jagades tuleb leida tasakaal mitmete kohati vastandlike eesmärkide vahel. Lähtuvalt Euroopa sideregulaatorite praktikast on asjaomaseid eesmärke liigitatud järgnevalt:²

- Konkurents (järgnevatel turgudel), madalad turule sisenemise tõkked, stiimulid turule sisenemiseks;
- Majanduslik ja tehniline tõhusus, sh sagedusala tõhus kasutus ja jagunemine, suurimat lisandväärtust pakkuvate operaatorite valik;
- Katvus, ühenduvus, mõju regionaalarengule;
- Innovatsioon;
- Muud kaalutlused.

Üks peamine dilemma seisneb selles, kuidas tagada sagedusressursi võimalikult tõhus ja tulemuslik kasutus ning samal ajal avada turg võimalikult innovatsioonile. Üldiselt mida vähemate teenusepakkujate vahel sagedusala jaotub, seda suurem on tehnoloogiline tõhusus (vähemalt mobiilside puhul). Samas suhteliselt väiksemad plokid jätavad rohkem ruumi innovatsioonile ja konkurentsile. Plokkide suurusest rääkides tuleb eristada ühelt poolt konkursile pandavaid ühikuid (nt 10 MHz või 130 MHz) ja teiselt poolt seda, kui suurtes osades sagedusala tegelikult konkursi tulemusel ettevõtjate vahel jaotub. Sagedusala tehniliselt tõhusat kasutamist ei takista see, kui konkursile pandavad plokid on oluliselt väiksemad sagedusala osast, mille iga mobiilioperaator lõpuks omandab. Teadaolevalt on näiteks [Saksamaal](#), [Austrias](#), [Iirimaa](#) ja [Ühendkuningriigis](#) mindud seda teed, et load on pandud oksjonile väikeste (5 või 10 MHz) plokkidena.

Eesti eripäraks on asjaolu, et konkursile pandav sagedusala 3410-3800 MHz on enam kui poole ulatuses piiratud kasutusega, enne kui Venemaa sellele oma kooskõlastuse annab. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kinnitusel ei pruugi Venemaa niipea 3600-3800 MHz sagedusala kooskõlastust Eestile anda, kusjuures nelja loa puhul oleks tegelikult kasutatav sagedusala väiksem kui kolme loa puhul. Väljajagatavate plokkide suuruse vahe mõjutaks andmesidekiirusi just ajal, kui Venemaa kooskõlastus sagedusala 3600-3800 MHz kasutamiseks puudub.

Nelja loa puhul oleks vaba sagedusala loaomaniku kohta esialgu maksimaalselt 50 MHz, mis

² Vt Elektroonilise Side Euroopa Reguleerivate Asutuste Ühendatud Ameti (BEREC) [06.12.2018 raport „BEREC report on practices on spectrum authorization, award procedures and coverage obligations with a view to considering their suitability to 5G“](#), lk 7-8.

on oluliselt vähem kui rakendusotsuses soovitatud 80-100 MHz. Samas ei võimalda nelja loa variant omandada luba vahemikus 3600-3800 MHz üksnes seesuguste lokaalsete või siselevi lahenduste arendamiseks, mis iseenesest Venemaa kooskõlastust ei vaja.³ Seda vähemalt juhul, kui väljaantavad load on võrdse mahuga ning igaüks neist koosneb osast sagedusvahemikus 3410-3600 MHz ning osast vahemikus 3600-3800 MHz (sarnaselt sellega, kuidas on praegune lahendus 3 loa puhul).

Kõike eelnevat arvestades on riik plokkide suurust määrates keerulises olukorras. Selle asemel väärib kaalumist lahendus, mis jätab turuosalistele hoopis rohkem valikuid võrreldes vaidlusaluste variantidega, kus sagedusala on ette jagatud kolmeks või neljaks osaks.

Variants: 10 MHz plokid

Võimalik on panna sagedusload konkursile 10 MHz (või ka veel väiksemate ühikute) kaupa. Seda arvestusega, et tegelikkuses ei piirdu suuremad turuosalistes üksnes ühe loaga, vaid võtavad igaüks just nii palju lube, kui nad oma plaane ja võimalusi arvestades vajalikuks peavad.⁴ Seejuures saab konkursi tingimustega tagada võrdsed võimalused kõigile osalejatele ning vältida samas sagedusala killustumist ning ebatõhusat kasutust. Soovitav on panna konkursile täpsustamata vahemikega plokid, kus osalejad teavad üksnes seda, kas tegemist on sagedusala 3410-3600 või 3600-3800 MHz. Konkreetset sagedusvahemikud eraldatakse alles pärast võitjate selgumist, arvestades ostetud plokkide hulka ja järjestikkuse põhimõtet. Seeläbi hoitaks ära sagedusala killustumine ja vajadus tagantjärele korrastamiseks. Vajadusel saab konkurssi ette valmistades seada täiendavaid tingimusi, nt kohustada loa omandanud ettevõtjaid võrkude omavahel sünkroniseerimiseks.

Pannes sagedusload konkursile väikeste ühikute kaupa, ei võta riik enda kanda kõiketeadva ettehooldaja koormat, nii nagu ta on seda teinud sagedusala enne oksjonit kolmeks jagades. Nimelt pole vaja ette määrata, milline on optimaalne kasutatav sagedusvahemik erinevate äriplaanidega sideettevõtjate jaoks. Konkurentsiamet mõnab, et riigi jaoks on mitte lihtsalt keeruline, vaid kohati lausa võimatu ülesanne 5G kasutust sellise täpsuse ja kindlusega ette planeerida. See eeldaks tulevaste ärimudelite modelleerimist olukorras, kus täielikku 5G standardist tulenevat funktsionaalust toetavad lõppeadmed ei ole turul, sest vastavad standardid on kinnitamata.

Iga ettevõtja teab ise kõige paremini oma plaane ja vajadusi ning sellest lähtuvalt oskab hinnata lubade ostmisega kaasnevaid riske. Selle, kas üks ettevõtja ostab konkursilt ühe, neli või kaksteist 10 MHz luba, määrab nõudluse ja pakkumise tasakaal. Ebasoovitavate arengute vältimiseks on võimalik seada muid tingimusi, mis puudutavad arenduskohustust, pakkujate võimekust seatud eesmärkide saavutamiseks, [kohustust](#) võrgud pärast lubade väljaandmist sünkroniseerida jms. Sagedusressursi liigse koondumise ärahoidmiseks on võimalik seada ülempiiriks nt 130 MHz ühe ettevõtja kohta (sh eraldi piirang vahemikus 3410-3600 MHz ja 3600-3800 MHz). Alampiiri ei ole põhjust konkursil seada, kuna Komisjoni rakendusotsuses toodud 80 MHz miinimum on suunis, mitte kohustuslik norm. Juhul kui turul on tegelik nõudlus mõne väiksema, nt 20 MHz sagedusriba järele, siis ei peaks riik selle kasutuselevõtmist takistama. Lisaks on alati võimalus, et äriplaanil luhtumise korral läheb luba müüki järelturul.

Juhul kui sagedusala 3410-3600 MHz ja 3600-3800 MHz panna konkursile 10 MHz kaupa,

³ Vt MKM 20.06.2019 kirja lk 1 ja 3. Enne Venemaa kooskõlastuse saamist saab sagedusala 3600-3800 Eestis kasutada Lääne-Eesti saartel ja teatud juhtudel hoonete siseleviks, kui hoone summutab piisavalt signaali tugevust nii, et see hoonest väljapoole ei levi ning Venemaa raadiosüsteeme ei mõjuta.

⁴ Väikeste, st 10MHz (aga ka 5, 15 või 20 MHz) plokkide konkursile panemist kui paindlikku ja konkurentsisisõbralikku lahendust tuuakse esile [BEREC 06.12.2018 raportis](#), vt lk 9 ja 17-18.

siis väljastatakse 29 tegevusluba, millest 19 kataks nn vaba sagedusvahemikku ja 20 Venemaa kooskõlastust ootavat vahemikku. Sel juhul paneb turg paika, milliseks kujuneb vastavate lubade lõpphind oksjonil ning kui suured plokid ja mitme ettevõtja vahel jagunevad. On üldiselt selge, et enne Venemaa kooskõlastust on sellest mõjutatud sagedusvahemik mobiilioperaatorite jaoks vähemväärtuslik, kuna seda ei saa kasutada üleriigiliseks mobiilsideks väljapool siseruume. Pärast Venemaalt kooskõlastuse saamist lubade väärtus ühtlustub.

Seega võib eeldada, et kui sagedusload panna eraldi 10 MHz kaupa konkursile, siis Venemaast mõjutatud sagedustele saab esialgu lube omandada suhteliselt odavamaga kui n-ö vabade sageduste lube. Selline olukord annab võimaluse ettevõtjatele, kes leiavad kohe kasutuse sagedusalale 3600-3800 MHz, s.t kelle ärimudel seisneb mitte tavapärases mobiilsides, vaid mingites muudes teenustes. Seetõttu kui sagedusala väikeste plokkidena konkursile panna, siis seeläbi loodaks soodne platvorm uudsete ideedega turule tulemiseks.

Ootused 5G-le ei täitu, kui sagedusala jagatakse ettevõtjate vahel, kellel puudub piisav rahaline või tehniline võimekus olulisemate linnade, peamiste maanteed ja raudteede katmiseks. Samas on areng piiratud ka juhul, kui sagedusala jagamise tulemusel osutuvad võidukaks üksnes sellised ettevõtjad, kelle äriplaanid on ühetaolised ega ole suunatud 5G võimaluste mitmekesisele ärakasutamisele. Seetõttu on mõistlik konkursi kavandades hoida turg võimalikult avatud uutele arengutele ja tegijatele, mitte kujundada tingimusi selliselt, et lube jätkuks üksnes olemasolevatele mobiilsideoperaatoritele. Seda on oluline tähele panna mitte ainult sageduslubade suurust määraes, vaid ka muid konkursi tingimusi ning menetlust kujundades.

Pakutavate sideteenuste areng sõltub olulisel määral valikust, kuidas rajatakse 5G võrgud. Üks valik, mida suure tõenäosusega eelistavad üleriigiliste mobiilsidevõrkude omanikud, on rajada 5G võrk senise võrgu toel ja selle täienduseks. Teine ja sellest erinev arengusuund on rajada uus võrk 5G teenuste pakkumiseks eraldiseisvalt.⁵ Viimasel juhul ei ole tehnoloogilist eelist olemasoleva 4G võrgu omanikel, konkurentsivõimelised on tulevikku vaatavad ärimudelid. Seda, milliste ideedega turule tulla võidakse, ei ole Konkurentsiametil ega tõenäoliselt ka ministeeriumil võimalik piisava selgusega ette näha. Ent sellised arengud on võimalikud, mida kinnitab kasvõi see, et 5G võimalik kasutusala on oluliselt laiem ja mitmekesisem kui lihtsalt senise mobiilse andmeside kiiruste tõstmine.⁶

Seisukoha kavandile antud tagasiside

Konkurentsiamet saatis käesoleva seisukoha kavandi 14.05.2019 arvamuse andmiseks Levikom Eesti OÜ-le, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile (MKM) ning Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule (ITL). Peamised küsimused laekunud tagasiside pinnalt olid järgmised.

1. Turgude küsimus. Eristatud on konkurentsi võrguomanike ja konkurentsi teenuseosutajate vahel. Sagedusluba on vajalik võrgu väljaehitamiseks, milleks puudub võimekus, aga ka igasugune huvi ja vajadus enamikul sideettevõtjatel, kes selle võrgu abil teenuseid pakkuma hakkavad. Sageduslubade koondumine suuremate võrguoperaatorite kätte ei takista teenuste tasandil tekkivat konkurentsi. Konkurentsiamet märgib, et 5G teenuste pakkumist ja tekkivaid turge ei ole võimalik siinkohal piisava selgusega piiritleda. Samas kui võrkude omanikud ise hakkavad uudsete teenuste pakkumisel osalema, siis pole nad huvitatud oma võrgu

⁵ Vt nt „5G Network Deployment Options: standalone (SA) and Non-standalone (NSA). [„Road to 5G: Introduction and Migration“](#), lk 14-17. GSMA, aprill 2018.

⁶ Üldised ootused 5G kasutusele on visandatud näiteks BEREC 2018.a uurimuses [„Study on Implications of 5G Deployment on Future Business Models“](#). Vt ka [Euroopa Komisjoni 5G suunaseadeid digitaalse ühisturu teemal](#).

konkurentide kasutusse andmisest. Võrguoperaatoriga vertikaalselt integreeritud sideteenuse osutajal on oma võrgu abil teenuse pakkumisel oluline konkurentsieelis teiste ettevõtjate ees, kes soovivad pakkuda sama teenust ilma võrku omamata. Seega on ilmne, et mõnelgi juhul on 5G teenuste turul edukaks konkureerimiseks vaja omandada ka sagedusluba.

2. Raha küsimus. Riikides, kus load on pandud oksjonile väikeste plokkidena, on lubade lõpphind kõrge. Eesti puhul nähakse ohtu, et loa maksumus kandub üle sideteenuste hinda.

Konkurentsiamet ei leia, et 10 MHz variandi rakendamine tooks vältimatult kaasa sageduslubade hinna tõusu. Kui võrrelda riike, kus oksjonile pandi väiksed plokid (5 või 10 MHz) riikidega, kus plokid olid märksa suuremad, siis võrdlusriikide majanduse mahte arvestades ei saa teha järeldust, et väikeste sagedusvahemike kaupa müük lööb hinna üles või et plokkide suurus oleks üldse hinnaga üksüheselt seotud. Nt Iirimaa oksjoni (kus müüki pandi 5 MHz plokid) lõpphinna suhe SKT-sse on selles võrdluses madalam kui Soomes (130/130/130). Austrias (kus müüki pandi 10 MHz plokid) maksti sagedusala eest selles võrdluses poole rohkem kui Iirimaa, kuid seda saab vaevalt seletada oksjonile pandud plokkide suurusega. Samas näiteks Itaalia (80/80/20/20 MHz) lõpphinna suhe SKT-sse kujunes vaatamata plokkide suurusele kordades kõrgemaks kui 10 MHz kaupa oksjoni korraldanud Ühendkuningriigis, rääkimata Saksamaast.⁷

Hinna määrab nõudluse ja pakkumise tasakaal, mis sõltub paljudest erinevatest teguritest. Üheks neist teguritest võib olla ka plokkide suurus, ehkki on mõnevõrra ebaselge, millisel fundamentaalsel põhjusel peaks väiksemad plokid nõudlust suurendama, nii et hind tõuseks. Väiksemad plokid pakuvad palju rohkem erinevaid kombinatsioone ja ka võimalusi konkurendi ees eelise saamiseks, kuid kas sellega kaasneb valmisolek rohkem maksta, sõltub ilmselt kujuneva olukorra üksikasjadest. Isegi kui Eestis tuleb konkursile oluliselt enam sideettevõtjaid kui kolm või neli, siis kõrge pakkumise tegemine eeldab siinsetest oludest lähtuvalt väärtuslikku äriplaani. Küll võib eeldada elavamat konkurentsi kolme suure võrguoperaatori vahel, kuna võrreldes sagedusala võrdsetes osades kolmeks jagamisega pakub väikeste plokkide variant rohkem võimalusi konkurendi suhtes eelise saamiseks. Seejuures tuleb aga arvestada, et teistest suurema vahemiku omandamine 3,6 GHz sagedusalas ei taga tehnilistel põhjustel igal juhul konkurentsieelist. [Tehniliste nõuete kohaselt](#) ei saa mobiilsideks kasutada 100 MHz ületavat kanali ribalaiust, samuti ei pruugi olla otstarbekas 80 MHz asemel 90 MHz omandamine.

3. Võrdsuse küsimus. Väide, et vahemikus 3410-3800 saadavad plokid on omandaja seisukohalt erineva väärtusega. Konkurentsiamet märgib, et kuigi väide ei ole vale, on antud sagedusvahemikus erinevate spektriosade kasutusväärtus raadiotehnilisest aspektist siiski sedavõrd ühtlane, et konkurentsimoonutust ei ole karta. Võrguomanike vahelist konkurentsi silmas pidades võib olla põhjendatud seada konkursi tingimused selliselt, et keegi ei saaks omandada sagedusvahemikus 3410-3600 oluliselt üle 60 MHz. Vastasel korral on oht, et üks kolmest suurest võrguoperaatorist lülitatakse 5G konkurentist välja.

4. Siselevi küsimus. Konkurentsiamet näeb võimalust, et mõni ettevõtja on valmis pakkuma Venemaa kooskõlastust ootavas sagedusalas teenust selliselt, et signaali väljatugevus ei tekita üle idapiiri häireid. See on eeskätt võimalik siseruumides, sõltuvalt hoonest, saatja võimsusest ja piiri kaugusest. Seega ei ole välistatud, et sagedusala 3600-3800 on mõne ärimudeli puhul kasutatav ka enne Venemaa kooskõlastuse saamist.

5. Katvuse küsimus. Väide, et raadiosagedusplaani järgi on 3,6 GHz sagedusala mõeldud sideteenuse osutamiseks üleriigiliselt. Seega kui luba omandatakse mõne tehase

⁷ Võrdluses toodud riigi 3,5 GHz oksjonil makstud summa suhe [vastava riigi SKT-sse](#).

teenindamiseks, ei ole see justkui eesmärgipärane. Lähitulevikku silmas pidades on võimalik saavutada ligilähedaseltki üleriigilist katvust olemasoleva 4G võrgu toel. Konkurentsiamet märgib, et lähitulevikus on 4G võrgu tugi küll vajalik mobiilse internetiteenuse katkematuks pakkumiseks, kuid muuks otstarbeks rajatava 5G võrgu puhul võib see olla täiesti kasutu. Lähtuvalt sagedusdiapasooni 3410-3800 MHz leviala eripärast on seda sagedusala majanduslikult üsna ebamõistlik kasutada hõreasustusega piirkondades üleriigilise katvuse tagamiseks.⁸ Seetõttu ei tuleks ka konkursi tingimusi seades välistada võimalikke ärimudeleid, kus 5G leiab kasutust lokaalselt eraldiseisva võrguna, mitte integreerituna vananenud 4G tuumikvõrku, mis ei ühildu täies ulatuses 5G standardis kavandatavate eesmärkidega. Riik võiks olla oma lähenemises järjekindel. Kui sideettevõtjatele on jäetud vabadus oma võrku antud sagedusalas iseseisvalt planeerida ning arenduskohustust ei ole konkursi tingimustes vajalikuks peetud, siis selles osas on lootus pandud sideettevõtjate vahelisele konkurentsile, mis kokkuvõttes eeldatavalt tagab mobiilsidevõrgu katteala üle riigi. Sarnaselt tuleks eeldada, et konkurents sagedusala pärast tagab sagedusala efektiivse kasutuse, kuna võidab parima ärimudeliga pakkuja. Puudub põhjus arvata, et sideettevõtjate vaheline konkurents selles osas ei toimi.

6. Bürokratia küsimus. Väidetavalt kaasneks lubade 10 MHz kaupa oksjonile panemisega vältimatult suurem halduskoormus kui praeguse lahenduse puhul. Konkurentsiamet ei näe ühtki põhjust, miks sagedusala 10 MHz kaupa oleks oluliselt keerukam, aeganõudvam ja kulukam protsess kui 130 MHz sageduslubade puhul. Konkursi korraldamisega kaasnev halduskoormus sõltub otseselt sellest, kuidas ja mis tingimustel väikesed sagedusvahemikud oksjonile panna. Isegi kui oksjoni läbiviimisega seotud halduskoormus mõnevõrra kasvab (nt et tuleb vastu võtta ja läbi vaadata rohkem dokumente), siis sagedusressursi jagamise üldisi mõjusid arvestades on see kulu ebaoluline.

7. Tehnilised takistused. Nii MKM kui ITL vastustes on põhjalikult kirjeldatud probleeme seoses sellega, kui panna sagedusala oksjonile 10 MHz kaupa ette täpsustatud sagedusvahemikena. Sel juhul killustub jagatav sagedusala oksjoni tulemusel 10 MHz sagedusribadeks, mille ettevõtjate kaupa järjestamiseks tuleb kasutada korrastamist (*refarming*), millega omakorda kaasnevad tehnilised probleemid. Konkurentsiamet märgib, et ei ole 10 MHz variandi all silmas pidanud mitte ette täpsustatud, vaid just nimelt täpsustamata sagedusvahemike konkursile panemist. See tähendab, et oksjonil pakkujate jaoks on teada üksnes see, kas müüdav 10 MHz vahemik kuulub sagedusalasse 3410-3600 või 3600-3800 MHz. Sel juhul langevad nimetatud tehnilised takistused enamjaolt ära.

8. Turvalisuse küsimus. Ehkki [küberturvalisuse seadusest](#) tulenevad nõuded suurtele ja väikestele sideettevõtjatele on erinevad, ei ole neil keelatud konkursil osaleda. Vajadusel saab seadusandja laiendada kõrgendatud nõudeid kõigile kõnealuste sageduslubade omanikele.

Kokkuvõte

Elektroonilise side sagedusressursi jagamine on tuleviku arengu seisukohalt oluline küsimus, mis omakorda seab kõrgendatud nõudmised sellega seotud mõjuanalüüsile. Tutvunud MKM-i põhistustega ja selgitustega ei ole Konkurentsiametil põhjust arvata, et sagedusala kolmeks jagamise otsus sündis kergekäeliselt või üksnes tänu sellele, et turuosalisel ilmutasid konsultatsioonifaasis üksmeelt.⁹ Sellest hoolimata leiab amet, et käesolevaks ajaks teadaolevatel asjaoludel väärrib tõsiselt kaalumist võimalus panna sagedusalas 3410-3800 MHz konkursile mitte kolm ega neli, vaid oluliselt rohkem sageduslube.

⁸ Vt „[Road to 5G: Introduction and Migration](#)“, lk 14-17. GSMA, aprill 2018.

⁹ Konsultatsioonil leidis Levikom Eesti OÜ sarnaselt teistega, et sagedusala tuleb Eestis konkursile panna 100MHz plokkidena. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 06.03.2019 vastuskiri, lk 2.

Konkurentsi silmas pidades on põhjendatud anda oksjonist osa võtvatele ettevõtjatele võimalikult suur valikuvabadus, kui suurt osa nn vabast ja kui suurt osa Venemaa kooskõlastust ootavast sagedusalast omandada. Niisugust lahendust toetab ka teiste liikmesriikide praktika, kus sagedusala on pandud oksjonile väikeste plokkidena (5 või 10 MHz). Selle, mitu luba iga oksjonil osalev ettevõtja oma äriplaani arvestades omandab, määrab sellisel juhul mitte riik, vaid nõudlus. Käesoleva seisukoha projektile antud tagasiside pinnalt ei ilmnenud ületamatuid takistusi taolise variandi rakendamiseks Eestis.

Konkurentsiamet leiab, et eelpool kirjeldatud 10 MHz varianti tuleks ühe võimalusena kaaluda muu hulgas eelseisva 700 MHz sagedusala jagamise ettevalmistamisel.

Lugupidamisega

Märt Ots

/allkirjastatud digitaalselt/

Väino Siilbek 6672524
väino.siilbek@konkurentsiamet.ee

Kristjan Ots 6672453
kristjan.ots@konkurentsiamet.ee